

A HTMT HÍREI

Megjelentek a Délvidékért ösztöndíjpályázatok

A Délvidékért Kiss Alapítvány ösztöndíjpályázatot ír ki délvidéki magyar kutatók magyarországi kutatóhelyeken végzendő tudományos munkájának támogatására. A tudományterületet az alapítvány nem korlátozza, tehát mindhárom nagy tudománycsoport (az élő és az élettelen természettudományok, valamint a társadalomtudományok) területéről várja a jelentkezőket. [...] A pályázatot 2021. szeptember 27-től 2021. október 27. 14 óráig, az Akadémiai Adattárhoz kapcsolt Délvidékért pályázati rendszeren keresztül kell benyújtani az alábbi linken...” Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#)

Meghívó: Simon Attila, az MTA külső tagjának akadémiai székfoglalója

Az MTA Filozófiai és Történettudományi Osztálya tisztelettel meghívja Önt Simon Attila, az MTA külső tagja „Talán Importáljuk Beneš? Két magyar világ találkozása 1938-ban” című székfoglaló előadására. Az előadás ideje: 2021. október 7. (csütörtök) 15.00 óra, az előadás helyszíne: MTA Székház, Nagyterem (1051 Budapest, Széchenyi István tér 9. II. emelet). Az előadás online is követhető lesz...” Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#)

Dunaszerdahelyen szobrot avattak Szladits Károly akadémikusnak születésének 150. évfordulójára

Szeptember 16-án Varga Judit igazságügyi miniszter és Hájos Zoltán Dunaszerdahely polgármestere közösen leplezte le Dunaszerdahelyen Szladits Károly (1871–1956) jogtudósaknak, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagjának szobrát, amely Lebó Ferenc Munkácsy-díjas szobrászművész alkotása. Az ünnepélyes megemlékezést a Kereskedelmi és Tájékoztató Központban tartott konferencia követte, amelyet Sándor István, a Szladits Károly Emlékbizottság elnöke, az MTA doktora nyitott meg és vezetett...” Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#)

Elérhető a Magyar Tudomány októberi száma

Elérhető A Magyar Tudományos Akadémia folyóiratának legújabb, októberi száma...” Forrás: Mersz.hu: [teljes cikk >](#)

Az utolsó jégkorszak csapadékviszonyait vizsgálta magyarok vezetésével egy nemzetközi kutatócsoport

Az ELKH Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont Földtani és Geokémiai Intézetének (CSFK FGI) munkatársai vezetésével nemzetközi kutatócsoport vizsgálta az utolsó jégkorszak őshőmérsékleti és csapadékviszonyait a Kárpát-medence déli részén. A kutatást löszüledékekben megőrződött csigahéjak vizsgálatával és a közeli mészkőfülkékben lévő cseppkőkérgék stabilizotóp-összetételei alapján végezték. A kutatók legújabb eredményeikről az Amerikai Geofizikai Unió (AGU) által kiadott Paleooceanography and Paleoclimatology folyóiratban publikáltak tanulmányt...” Forrás: Parameter.sk: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Statisztika: Egyre több szlovák állampolgár költözik el más uniós tagállamokba

Évről évre egyre több szlovák állampolgár hagyja el az országot, és kezd új életet valamelyik másik uniós tagállamban. Magyarországról még többen költöztek el, Lengyelországot pedig már több mint másfélmillió lakos hagyta el. Mutatjuk, melyik országokat választják a szlovák állampolgárok. Az EU országai közül a legmagasabb arányban Románia (3,1 millió fő, vagyis a más uniós országokban élő EU-polgárok 23% százaléka) állampolgárai hagyták el hazájukat és telepedtek le egy másik uniós országban. [...] A visegrádiak közül Lengyelországból (1 557 947 fő) költöztek át a legtöbben egy másik EU-tagállamba, ez a második legmagasabb szám az unióban. Magyarországról 373 400 állampolgár, Szlovákiából pedig 277 114 fő emigrált valamelyik uniós országba. A V4-ek közül Csehországot hagyták el a legkevesebben (119 006 fő). [...] Az országukat elhagyó szlovák állampolgárok közül Csehországban (14 445), valamint Magyarországon (11 092 fő) telepedtek le a legtöbben. Emellett országunk több ezer állampolgára költözött Romániába (7137 fő), Lengyelországba (6081 fő), Németországba (4300) és Olaszországba (3033 fő)...” Forrás: Bumm.sk: [teljes cikk >](#)

Magyarországot és Ausztriát is közelebb hozza Csallóközhöz az új Duna-híd

Vasárnap (szeptember 27.) este átadták a gépkocsiforgalomnak az Ártéri hidat Pozsonyban. A magyar és az osztrák határ irányából, konkrétan Horvátjárfalu területéről a Csallóközbe vezető új Duna-híd a Pozsonyt elkerülő D4-es autópálya részét képezi. Használata díjköteles. Napokon, de legkésőbb két héten belül egyenesen elérhető lesz a hídról az R7-es gyorsforgalmi út is. Ha ez megtörténik, Dunaszerdahelyről alig fél órát vesz majd igénybe a magyar (Rajka) és az osztrák (Kittsee) határ elérése. Az Ártéri híd a hatodik Duna-híd Pozsonyban, 35 méter széles és 3 kilométer hosszú konstrukció...” Forrás: Parameter.sk: [teljes cikk >](#)

Magyar-szlovák párbeszéd a mítoszrombolásról a művészet nyelvén

Vitaindítónak is nevezhetnénk a PERTU NO 14, kortárs magyar és szlovák művészet analógiáit kutató projekt legújabb, egyeseket bizonyára lenyűgöző, másokat talán kissé megborzongató kiállítását, melyet Gerhes Gábor és Martin Piaček alkotásaiból nyitottak a Zmeták Ernő Művészeti Galériában. Tárlatvezetőnk Helena Markusková művészettörténész, kurátor, a galéria igazgatója, aki két évtizeddel ezelőtt indította útjára az egyedülálló kommunikációs lehetőséget a magyar és szlovák alkotók számára. [...] „A magyar államalapítás túlexponált ezeréves ünnepségére Gerhes Gábor, Izsó Miklós kultikus szobrainak, a Búsuló juhász (1862) és Táncoló paraszt (1870) értelmezésével reagált. Megelevenítette a magyar mentalitásra jellemző két végletes érzelmet: a borút és derút – a melankolikus pátoszt és az elsőprő erejű temperamentumot. [...] Martin Piaček a szlovák történelem legnagyobb ballépéseit, traumatikus politikai-történelmi eseményeit jeleníti meg. Az akta-fiók kihúzásakor emelkedik ki Eduard Beneš akkori csehszlovák köztársasági elnök krétaszobra. Rideg, bürokratikus aktusként ábrázolja a művész azt a pillanatot, amikor 1945. augusztus 2-án aláírta a 33. elnöki dekrétumot, amely megfosztja állampolgárságától és polgári jogaitól a németeket és magyarokat...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

Videó: Ünneplés tanévnyitó a Pozsonyi Magyar Szakkollégiumban

Hatodik alkalommal tartottak ünneplés tanévnyitót a Pozsonyi Magyar Szakkollégiumban. Az egyetlen ilyen jellegű felvidéki magyar bentlakásos létesítmény 2016 óta fogadja az egyetemistákat, és változatos kurzusokkal segíti azt, hogy a hallgatók tájékozottsága és látószöge bővüljön...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Múltidéző: Értékmentés az ipolysági zsidó temetőben

Szeptember folyamán egy vezetett temetőjárás során tárultak fel az ipolysági zsidó temetők értékei. A túra résztvevői a nagy nyilvánosság előtt hosszú évtizedekig elzárt sírkerteket járhattak be. [...] A mezővárosban 1850 környékén telepedtek le az első zsidó családok. A beköltözésük jelentős fejlődést hozott a város életébe. „Mint minden zsidó közösségnek, így az ipolyságinak is igénye volt a zsidó hitközség alapítása, valamint az önálló temető létrehozása” – magyarázta a Felvidék.ma megkeresésére Kapusta Krisztina, a Honti Múzeum munkatársa. Az elmúlt hónapokban megtörtént a temető feltérképezése, az adatok feldolgozása. Így egy rendezett áttekintés áll az érdeklődők rendelkezésére az itt nyugvókról...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Magyar – szlovák evangélikus egyházi csúcstalálkozó Budapesten

A találkozó legfontosabb témáiról, a két egyház közötti nyitott kérdésekre adott válaszokról nyilatkozott a ma7-nek Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök – püspöke. [...] ...immár kilenc éve, hogy még a szlovákiai egyház előző vezetésével aláírtuk a partnerszerződést, s az az igazság, hogy abból elég sok minden csak papíron maradt meg. [...] Az eseménysorozat a Rákóczi úti, régi szlovák evangélikus templomnál zajlott. [...] Megfelelő atmoszférában tudtuk ezek után átvenni a többi tervezett témákat. [...] Ilyen volt például annak bejelentése, hogy Tornalján, magyar kormánysegítséggel kapott egyházunk egy konferenciaközpontot. Ez a magyar állam tulajdonában marad, de a Magyarországi Evangélikus Egyház használja. [...] A fő kérdés, hogy a jövőben hogy tudunk Szlovákiába lelkészeket küldeni? Szlovákiában 300 ezer a szlovák evangélikusok száma, erre esik mint 300 lelkész. Ha a mintegy 8 ezernyi magyarnak viszont csak egy lelkésze van, akkor azért van hova fejlődni...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJIDASÁG

Nem szűnik a feszültség a szerb-koszovói határon

Már hetedik napja tüntetnek a koszovói szerbek amiatt, hogy kivezényelték a koszovói különleges erőket (ROSU) a jarinjei és a brnjaki határátkelőre, ahol az átlépéskor elveszik a szerb rendszámtáblákat, és koszovóira cserélik azokat. Sem a ROSU, sem a tüntetők nem tángítanak, a határátkelők felett pedig ma ismét feltűntek a Szerb Hadsereg repülői és a KFOR helikopterei is. [...] Kormányzati irodákat támadtak meg Koszovóban...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Miniszteri tanácsadó: "Elborzasztó a szerbiai demográfiai helyzet"

Slavica Đukić Dejanović, a miniszterelnök tanácsadója elmondta, hogy elborzasztó a szerbiai demográfiai helyzet. A statisztika szerint az újszülöttek száma rekord alacsony, 62 ezer alatt van, míg az elhalálozásoké 115 ezer. „Ez kétségbeejtő jövőt sejtet Szerbia népességét tekintve” – mondta. A szerbiai átlagéletkor jelenleg 43 év. Đukić Dejanović emlékeztetett, hogy az ország több módon is igyekszik segíteni a gyermekvállalást. Anyagi támogatást nyújt az első, a második, és a harmadik gyerek vállalásához, valamint a mesterséges megtermékenyítéshez is. [...] Szerbiából évente akár 50 000 polgár is távozik, elsősorban gazdasági okokból. Ugyanakkor ennek a távozásnak éppen a gazdasági következményei a legmagasabbak, hiszen csak az egy év alatt eltávozottak képzése 960 millió és 1.2 milliárd euró között mozog, derül ki a Westminsteri Demokráciáért Alapítvány és a Fejlesztési és Innovációs Intézet közös kutatásából, amit a Danas ismertetett. A Fiatalok emigrálásának költségei címet viselő tanulmány szerint ez a költség a távozó fiatalok megszerzett képezésétől függ. [...] Ha megkérdezik őket, miért döntöttek az országból való távozás mellett, a fiatalok több mint 90 százaléka gazdasági jellegű okokat tüntet fel...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

Videó: Molnár Tibor In nomine Domini! című könyvét mutatták be a szabadkai VM4K-ban

A Vajdasági Magyar Képző-, Kutató- és Kulturális Központ Csütörtök esték – újra! című rendezvénysorozatának keretében mutatták be először vajdasági szinten Molnár Tibor zentai levéltáros, helytörténész In nomine Domini! című könyvét, amely a VMMI kiadásában jelent meg. A kötetben a Bácskát is érintő ún. nagy háború, illetve az első világháború jelentős embervesztésének vizsgálatával foglalkozik a szerző, egy nemzetközileg is elismert és kiemelkedő kutatás keretében, amely egy teljesen új forrástípus – a Kalocsai Érseki Szentszék által az újra házasulandó özvegyek kérésére lefolytatott halottá nyilvánító eljárások dokumentumok vizsgálatán, feltárásán alapszik. A szerzővel Agyánszki Máté történész beszélgetett, aki a kötet témájáról is szólt: Molnár Tibor több mint húsz éve kutatja az első világháborút, erre helyezte a hangsúlyt, de a másodikkal is foglalkozik...” Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

Videó: Öt könyv kiadását tervezi a Hét Nap

75 éves a Hét Nap. A vajdasági magyar hetilap a jubileum alkalmából 5 könyv kiadását tervezi. [...] László Edit igazgató elmondta: Arra törekedtünk, hogy ezt az évet méltó módon ünnepeljük meg, hogy ajándék legyen, megemlékezés a volt kollégákra. [...] Tóth Livia főszerkesztő: Az egyik Peristy Irma: Sorsok, emberek című könyve. Irma néni húsz éve írja a Hét Napban ezt a sorozatát, a Sorsok, emberek című sorozatot hétről hétre. Azt kértük tőle, hogy ebből a hatalmas anyagból válasszon ki 75 írást, amit meg is tett. A második kötet, ami szintén megjelent a napokban, ez még nagyon friss, ez Orosz Ibolya: Batyubontás című kötete. Orosz Ibolya volt kolléganőnk néhány éve hunyt el, úgy gondoltuk, méltón megőrizzük az emlékét. A harmadik és a negyedik tervezett kötet az év végéig megjelenik. Az egyik a Hét Nap utóbbi 35 évét dolgozza fel. Ezt dr. Mészáros Zoltán történész, az MTA külső köztestületének tagja foglalja össze...” Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

Konferencia Kispiacon: Kultúra és integráció euroszkepticizmus nélkül

Több az európai uniós tagság előnye, mint hátránya. Röviden talán ez szűrhető le mindabból, ami szombaton Kispiacon elhangzott a Kultúra és integráció euroszkepticizmus nélkül című konferencián. Szerbia a 2000-es fordulat után fordult az Unió felé, s tűzte ki maga elé célként a csatlakozást, a tárgyalások azonban csak sokára kezdődtek meg, s vontatottan haladtak, most pedig elakadással fenyegetnek. Az emberek is kiábrándulni látszanak. Erre figyelt fel a Mozgalom Kispiaért Egyesület, s ezért szervezte meg konferenciát, miután a Helyi Közösség támogatásával sikeresen pályázott az Európai Unió Europe for Citizens programjában...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Nők tárlata Magyarkanizsán

Nők tárlata címmel szervezett kiállítást Magyarkanizsán, a Dobó Tihamér Képtárban a Vajdasági Képzőművészeti Kör, amit alkalmi műsor keretében nyitottak meg csütörtök délután. Vajdaság minden tájáról mintegy száz hölgy állította ki egy-egy alkotását. Nemcsak festmények láthatók, hanem szalmaképek, s különféle kézimunkák is. Kenyeres Ivankát, a kör elnökét kérdeztük a tárlatról és tevékenységükről: Minden évben megszervezzük a Nők tárlatát. Idén 25. alkalommal kerül rá sor...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Ünnepelt a pancsovai Petőfi Sándor MME

Szombat este ünnepelte fennállásának 75. évfordulóját a pancsovai Petőfi Sándor Magyar Művelődési Egyesület. A Művelődési Központban elsőként megnyílt Erős Mária, Prima Primissima díjas népművész kézimunkáiból készült kiállítás...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

Számba vették a kétnyelvű iskolákat Ukrajnában

Az oktatási minisztérium az Unian hírportál kérésére közölte, hány ilyen oktatási intézmény van az országban. Kiderült, hogy a 2020-2021-es tanévben a tanmenet az ukránon kívül krími tatár, orosz, moldáv, német, lengyel, orosz, magyar, szlovák, román nyelven is folyik. Összesen 874 olyan intézmény van, amelyekben a kisebbségek nyelvén is tartanak órákat. 622-ben kétnyelvű, például ukrán-lengyel, ukrán-román vagy ukrán-magyar az oktatás nyelve. 203 iskolában csak valamely kisebb nyelven tanítják a gyerekeket, köztük van 55 orosz, 69 román, 73 magyar iskola...” Forrás: Karpathir.com: [teljes cikk >](#)

Tanévnyitó ünnepség a Rákóczi Főiskolán

415 elsőssel kezdte meg a 2021/2022-es tanévet a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (II. RF KMF). A vidék kiemelkedő felsőfokú oktatási intézményének ünnepélyes tanévnyitójára a hagyományokhoz híven a beregszászi református templomban került sor szeptember 24-én. A Himnusz és Rákóczi imájának – mely a főiskola himnusza is egyben – eléneklése után Csernicskó István, a II. RF KMF rektora, az Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság tagja köszöntötte az egybegyűlteket. A rektor ünnepi beszédében aláhúzta, a több mint negyed évszázados múltra visszatekintő intézmény komoly fejlődésen ment keresztül annak alapítása óta. [...] Jelentősen nőtt a benyújtott jelentkezési kérelmek száma is – tavaly 1181, idén 1390 jelentkezési kérelmet regisztráltak a felvételi irodában a 2019/2020-as tanév végén az főállású oktatók 59,9%-a rendelkezett tudományos fokozattal, ez az arány az elmúlt tanév végére 63,2%-ra nőtt... [...] A Diákhimnusz eléneklése után idén is átadták a beregszászi főiskola által 2014-ben alapított Rákóczi-díjat. [...] A Kutatók Éjszakája is megvalósul a tanintézmény kémia és biológia tanszékének szervezésében...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Húszéves a Munkácsi Szent István Líceum

A Munkácsi Szent István Líceumot két évtizeddel ezelőtt azzal a céllal alapította a Szent Márton Karitás, hogy legyen egy olyan katolikus egyházi oktatási intézmény Kárpátalján, ahol az alapos tudás megszerzésének lehetősége mellett keresztény szellemiségben nevelkedhetnek a fiatalok. A szentmise keretében kezdődő ünnepségen Majnek Antal, a Munkácsi Római Katolikus Egyházmegye püspöke szimbolikusnak nevezte, hogy egy napon emlékezünk templomszentelésre és iskolaavatásra. A továbbiakban [...] Kristofori Olga igazgató asszony emlékezett vissza az iskolaalapítás kezdeteire, nehézségeire, örömeire, az elért sikerekre, amelyekről aztán egy kisfilm is beszámolt...” Forrás: Karpatinfo.net: [teljes cikk >](#)

Megjelent Tetyana Literáti negyedik könyve

Tetyana Literáti kárpátaljai újságíró, helytörténész több éve cikksorozatot ír a régi Ungvárról, az itt élt személyiségekről, az épületek történetéről. Ezeket az elmúlt közel 6 év folyamán a Pro Zahid hírportálon és az Uzshorod hetilapban jelenteti meg rendszeresen ukrán nyelven. A 190 oldalas kiadvány Ungvár XIX–XX. század eleji városvezetésének múltjába enged betekintést. A 27 elbeszélést tartalmazó kiadvány megismerteti az olvasót az 1872–1944 között tevékenykedő 19 bíróval és polgármesterrel, s bemutatja azokat a családokat, amelyeknek a története egybeforrt a városéval. [...] A könyv ünnepélyes bemutatójára szombaton délután a Boksay József Kárpátaljai Szépművészeti Múzeum nagytermében került sor. A szerző elmondása szerint az információkat nem volt könnyű összegyűjteni, az ungvári polgármesterek utódai többnyire külföldön élnek, a szomszédos Magyarországtól és Szlovákiától kezdve egészen a távoli Venezueláig. A könyvben szereplő városvezetők közül csupán két személy leszármazottai élnek Ungváron...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Kovács Sándor helytörténet kutató Magyar Örökség-díjas lett

Átadták a Magyar Örökség-díjakat a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) dísztermében Budapesten, az elismeréssel ezúttal is hét kiemelkedő személyiség és intézmény tevékenységét tüntették ki. A díjazottak között van az eszenyi születésű Kovács Sándor neves turisztikai szakíró és helytörténeti kutató. A díjat kiérdemlő Kovács Sándor és a tarpai Pápai Ferenc kárpát-medencei honismereti munkásságát Vári Fábián László Kossuth-díjas kárpátaljai magyar költő, kritikus, etnográfus, műfordító írásban

méltatta. [...] A díjátadó mintegy másfél évet váratott magára a világjárvány miatt. Kovács Sándor eddig 14 kisebb kiadványban és monográfiászerű szakmunkában foglalta össze a táj természeti-földrajzi és történelmi-kulturális nevezetességeit. A tájékozódás segítése végett 13 részletes magyar-ukrán és ukrán-magyar névmutatóval ellátott térképet szerkesztett, megírt 85 szócikket és tanulmányt, melyekben az épített örökség hányatott sorsú várainak és kastélyainak, a változó idők által meghurcolt emlékműveknek sorsára és értékeire irányítja az olvasó figyelmét...” Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#)

AUSZTRIA

Tovább működhet az ÖGB anyanyelvi tanácsadása

Tovább működhet az ÖGB anyanyelvi tanácsadása. A finanszírozás biztosított a következő két évre. A munkaügyi minisztérium be akarta fejezni a program finanszírozását, de a munkavállalók részéről nagy volt a nyomás, aminek végül engedtek. Sőt, a következő két évben nemcsak a munkaügyi minisztérium bővíti finanszírozását, hanem a szociális tárca is hozzájárul a költségekhez. [...] A magyar tanácsadás még egy évig biztosított, mondta Dallos Bertold, az ÖGB burgenlandi munkatársa, magyar tanácsadó...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Podcast: Megtartották a magyar-osztrák határvidék az első világháború után című konferenciát

„A birodalom utáni rendhez vezető út: a magyar-osztrák határvidék az első világháború után” címmel szeptember 22-24. között nemzetközi tanácskozáson járták körül a téma kutatói Burgenland kialakulásának történelmi, gazdasági, földrajzi és nyelvi körülményeit Bécsben. A nemzetközi konferencián hét magyar előadó ismertette kutatását, mely a Habsburg-birodalom utáni rend, az első világháború befejezését követő első évekbeli Nyugat-Magyarország, magyar-osztrák határvidék, a mai Burgenland kialakulásával foglalkozott. Murber Ibolya egyetemi docens a konferenciához és a témában született könyvhöz: [...] Egy Gábor történész a burgenlandi népcsoportokat érő asszimilációs hatásokról: [...] A tudományos konferenciát a berlini Humboldt Egyetem Délkelet-európai Történelmi Intézete, a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Történelmi Intézete, a Bécsi Egyetem Szlavisztika Kutatóintézete a Bécsi Magyar Történelmi Intézettel közösen szervezte. Az előadások helyszíne a Collegium Hungaricum volt...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Kötetbemutató: Történész vendég a Pázmáneumban

A magyarországi VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár főigazgatóját, Szakály Sándor Széchenyi-díjas történészt látja vendégül a bécsi Collegium Pázmáneum szeptember 25-én. Az előesti szentmisét követően, 18.15 órakor kezdődő író-olvasó találkozón a szerző „Történelmünkről-hosszabban, rövidebben” című kötetét mutatják be a közönségnek. Szakály Sándor a Magyar Tudományos Akadémia Doktora, 2006 óta pedig az Osztrák-Magyar Tudományos és Oktatási Kooperációs Akció Alapítvány kuratóriumának elnöke „Történelmünkről-hosszabban, rövidebben” című kötetében mintegy 40 tanulmány, cikk és interjú olvasható, a munkák többségének középpontjában az 1918 és 1956 közötti magyar történelem gyakran vitatott eseményei és személyiségei valamint a történetírás fehér foltjai állnak...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Podcast: Ausztriai magyartanárok számára tartottak továbbképzést

Ausztriai magyartanárok számára tartottak továbbképzést szeptember 25-én a Bécsi Egyetem Finnugor Tanszékén. Az Ausztriai Magyar Szervezetek Központi Szövetségével együttműködésben megszervezett szakmai program témája az volt, milyen eszközök, módszerek használhatók a digitális oktatás során. Az egynapos továbbképzésre salzburgi, dél-tiroli, vorarlbergi, bécsi, felső-ausztriai és innsbrucki hétvégi magyar iskolákból, valamint a bécsi Bunte Schuléből érkeztek résztvevők. Az érdeklődő pedagógusoknak Lampert Bálint, a győri Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kara Tanár- és Tanítóképző Tanszékének egyetemi adjunktusa tartott előadást. A program középpontjában a szakmai készségek fejlesztése állt...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

SZLOVÉNIA/MURAVIDÉK

Otthoni oktatás, magántanulók a muravidéki magyar iskolákban

Szlovéniában az otthoni oktatást, a magántanulói státuszt a jogszabályok 1996 óta teszik lehetővé. A gyakorlatban mégis csak 2004-ben jelentek meg az első esetek, amikor négy gyereket oktattak otthon. A számok viszont évről évre magasabbak, a legnagyobb növekedés idén történt, amikor már 1.613 tanuló élt ezzel a lehetőséggel (tavaly 687), a zöme az első négy osztályban. Utánanézünk, milyen a helyzet a muravidéki kétnyelvű általános iskolákban. Az utóbbi két évben a járványügyi intézkedések is nagymértékben hatottak a számok növekedésére. [...] Elsősorban a szülők döntéséről van szó, akiknek pedig nem kötelességük az okokról információt adni. Az ilyen jellegű oktatáshoz nincsenek külön feltételek, a szülőnek csak annyit kell tennie, hogy szeptember 1-ig az iskolának jelzi annak a nevét, aki otthon tanítja a tanulót, valamint a helyszínt, ahol a tanítás folyni fog. Tanév végén a tudás ellenőrzése következik, és amennyiben a tanuló ezt nem teljesíti, az otthonról tanulás megszűnik, a tanulónak újra iskolába kell

járnia – tudtuk meg Vida Törnár Judittól, az 1. Sz. Lendvai Kétnyelvű Általános Iskola megbízott igazgatójától. A legnagyobb muravidéki kétnyelvű iskolában az idei tanévben két gyerek volt magántanuló. A Pártosfalvi Kétnyelvű Általános Iskolában az 2019/2020-as tanévben volt először magántanuló...” Forrás: Nepujsag.net: [teljes cikk >](#)

„Másokkal együtt” – zárókonferencia Ljubljánában

Szeptember 17-én került sor Ljubljánában a Szlovén Tudományos Akadémia dísztermében a „Le z drugimi smo”, vagyis „Másokkal együtt” elnevezésű EU-s projekt zárókonferenciájára, amelyet 2016–2021 között –valósított meg partnerszervezeteivel együtt az akadémia Szlovén Kivándoroltak és Migrációs Intézete. [...] Az országos jellegű EU-s projektben partnerintézményként részt vett az 1. Sz. Lendvai Kétnyelvű Általános Iskola és a Maribori Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom, valamint Fordítástudományi Tanszéke is. A projekt keretében 326 továbbképzésre került sor, amelyben 10.208 személy vett részt több mint 100 képzési helyen Szlovéniában. A Kultúraközi viszonyok és integráció témakörű továbbképzéseket dr. Mirjam Miharčič Hladnik akadémiai kutató vezette, amelynek keretében a magyar és az olasz nemzetiség is bemutatkozott. A magyar nemzetiségről szóló előadásokat dr. Zágorec-Csuka Judit és prof. dr. Rudaš Jutka – mindketten az MTA külső köztestületének tagjai – tartotta meg Szlovénia különböző városaiban azzal a céllal, hogy a szlovén közösség megismerkedjen a magyar nemzetiség kultúrájával, kétnyelvű oktatásával és közösségi, társadalmi életével...” Forrás: Nepujsag.net: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

Ezen az őszön jelenhet meg az első olyan román bankjegy, melyen egy nő arcképe szerepel

A Román Nemzeti Bank idén ősszel dobja piacra az első olyan bankjegyet, amelyen egy nő arcképe szerepel: a 20 lejes bankjegy Ecaterina Teodoroiu ábrázolja - közölte Corina Crețu európai parlamenti képviselő. Ez a siker Janina Nectara nevéhez fűződik, aki kemény munkával és kitartással kezdeményezte és támogatta a "Nők a bankjegyeken" kampányt, amelynek köszönhetően a Román Nemzeti Bank 20 lejes bankjegyet bocsát ki Ecaterina Teodoroiu tiszteletére, aki az első világháborúban esett el...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk >](#)

Statisztika: Fele annyit sem tesz ki egy átlagnyugdíj, mint egy átlagfizetés Erdélyben

Az Erdélystat.ro statisztikai portál hétfőn közölt elemzése szerint Erdélyben az átlagnyugdíjak az átlagkeresetek 48,5 százalékát teszik ki. Az elemzés szerint 2020-ban Erdélyben minden negyedik személy (a lakosság 24,8 százaléka) az állami társadalombiztosítási rendszerből fizetett nyugdíjas volt. A nyugdíjasok aránya az erdélyi lakosságon belül kicsivel magasabb, mint az országos arány. Az arány az elmúlt évtizedekben folyamatosan nőtt: 1992-ben Románia lakosságának 13,7 százaléka, Erdélyének pedig 14,7 százaléka volt nyugdíjas...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Politikum: A bukaresti törvényszék elutasította az EMNP és az MPP fúziójának bejegyzését

A bukaresti törvényszék megalapozatlannak tartotta, és elutasította az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) és a Magyar Polgári Párt (MPP) fúziójával létrejövő Erdélyi Magyar Szövetség (EMSZ) bejegyzését. [...] A két párt folytatja az együttműködést, és fellebbez a fúziójukat elutasító bírósági határozat ellen...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Gyerekcipőben és mélyszegénységben a kutatás: kevés pénzt biztosít fejlesztésre a román állam

Az Európai Unió tagállami közül Románia fordítja a legkevesebb pénzt kutatásra és fejlesztésre, ráadásul tavaly jelentősen visszaesett az erre a célra fordított összeg. Az egyetlen jó hír, hogy juttattak forrásokat az egyetemek számára is, de továbbra sem kiszámítható a rendszer. Románia tavaly egy lakosra számolva 14,8 eurót költött K + F-re, ami a legkisebb összeg 2012-től erre felé, akkor 14,3 euró jutott egy főre. [...] Mindez azt jelenti, hogy a 2020-as járványévben a román össztermék (GDP) alig 0,13 százalékának megfelelő összeg ment kutatásra és fejlesztésre, ami 16 éves mélypontot jelent. [...] „Rosszul állunk és ezen nehéz javítani” – értékelte a lesújtó adatsorokat a Krónika megkeresésére Markó Bálint, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) rektorhelyettese, az MTA külső köztestületének tagja. Meglátása szerint ugyanakkor Románia valójában még ennél az egy főre jutó 14,8 eurónál, illetve a GDP 0,13 százalékánál is kevesebbet fordított a kutatási projektek támogatására, mert jelentős hányadát a Bukarest közelében levő mágurelei fotonukleáris kutatási központba, a szuperlézerbe fektette. [...] A kutatásfinanszírozás egyik sarokpontja a periódus, ma már általános nemzetközi tendencia, hogy háromévesek a ciklusok, három évig tartanak a projektek. Ha Romániában nem lehet tudni, hogy három év után lesz-e esély a folytatásra. [...] „Az innováció mindig kockázatos, merész, soha nem a biztosra alapoz, viszont ha nálunk kevés a támogatás, eleve nem lehet nagy kockázatot vállalni, például drágább gépekbe befektetni...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Másfél ezer magyar elsőéves kezdte a tanévet a BBTE-n

Online követhették vagy akár személyesen is részt vehettek a magyar hallgatók a Babeş–Bolyai Tudományegyetem (BBTE) magyar tagozatának idei tanévnyitóján ma délután. Soós Anna rektorhelyettestől, az MTA külső köztestületének tagjától megtudtuk: néhány évvel ezelőtt még elképzelhetetlen volt, hogy a világ bármelyik pontjáról bárki bekapcsolódhat az egyetem tanévnyitó ünnepségébe, ám most erre is lehetőség nyílt. Soós Anna azt is közölte, hogy idén a BBTE-n több mint 11 500 elsőéves kezd meg tanulmányait alapképzésen, közülük 1536 magyar. A mesterképzésen pedig a több mint 4500 elsőéves közül 534 magyar hallgató van...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Nagy az érdeklődés a délutáni oktatási program iránt

Szeptember 27-től 2317 diák részvételével elkezdődött az Iskola Alapítvány által működtetett Délutáni oktatási program 2021/2022-es tanéve. A program keretében a tanórák után szakképzett pedagógusok foglalkoznak a szórványban élő elemistákkal, segítenek a gyermekeknek a házi feladatok megoldásában, illetve különböző készség- és képességfejlesztő tevékenységeket tartanak számukra. Emellett a program hozzájárul a gyermekek mindennapi meleg ebédjéhez is. Évről évre nagyobb az érdeklődés a program iránt, a tavalyi létszámhoz képest négyszáznál több diák iratkozott be az idei tanévben. [...] Az Iskola Alapítvány munkatársainak felméréséből kiderül, a programban részt vevő gyermekek 30 százaléka vegyes vagy magyartól eltérő nemzetiségű családból származik. Ezen családok aránya Bukarestben, Hunyad megyében és Temes megyében a legnagyobb...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

A kreatív beszédről a múzeumban

Blending Arts: Reading an Artefact címen zajlik az az oktatási projekt, amely 2021 januárjában vette kezdetét a Körösvidéki Múzeumban. A projekt a Nagyvárad Egyetem, a Körösvidéki Múzeum, nagyvárad középiskolák és a Körösvidéki Múzeum Barátai Egyesület együttműködése által született meg. A projekten belül olyan rendszeres találkozókat szerveznek a diákok számára, amelyen az angol nyelven történő kreatív beszéd kerül a középpontba egy, a múzeum tulajdonában levő műtárgy kapcsán. Az eddigiekben a diákok hat online alkalmon vehettek részt, szeptember 23-án volt az első olyan összejövetel, amelyen személyesen is találkozhattak...” Forrás: Erdon.ro: [teljes cikk >](#)

Vasárnapig tartanak a 12. Hunyad Megyei Magyar Napok

Egész héten zajlik, változatos programokkal, a hivatalosan szombaton elrajtolt 12. Hunyad Megyei Magyar Napok rendezvénysorozata. [...] A 12. Hunyad Megyei Magyar Napokat Kocsis Attila, a dévai Téglás Gábor Elméleti Líceum igazgatója, a magyar napok főszervezője nyitotta meg, a „Jelen vagyunk” mottóval köszöntve a téren szép számban összegyűlteket. A dévai vár alatt szervezett eseményindító ünnepségen átadták a Barcsay Ákos-díjakat, amellyel a dél-erdélyi szórványközösségekben dolgozó, a közösségépítő munkában kiemelkedő teljesítményt elérő személyek tevékenységét ismerik el. A civil szféra díjazottja dr. Bende Barna, a vajdahunyadi Dr. Alexandru Simionescu Kórház orvosigazgatója. Aradi születésű, Temesváron végezte egyetemi tanulmányait, egy rövid bukaresti kitérőt leszámítva, végig Vajdahunyadon gyakorolta orvosi hivatását. [...] Egyházi kategóriában nagytiszteletű Rátoni Csaba, dévai református lelképásztor vehette át a kitüntetést. [...] Pedagógus kategóriában Balázs Amália, a petrozsényi Mihai Eminescu Nemzeti Kollégium magyar tagozatért felelős igazgatója vehette át a díjat...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)